No. 288.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 4,50; voor de buitensteden ƒ 5,50; franco door het geheele Rijk. Brieven, *Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 28 MAART.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 27 Maart.

Eindelijk hebben wij dan toch een ministerie. Het is wel is waar slechts een voorloopig ministerie; maar het is dan toch een ministerie. Het is zamengesteld uit mannen wier vrijzinnigheid boven alle verdenking staat. De heeren graaf Schimmelpenninck, Rijk, Luzac, Lightenveld, Nepveu. Dirk Donker Curtius zijn allen bekend als liberale mannen, van onbesproken populariteit, die van geen transactie willen weten, als het beginselen geldt.

In de zitting van ll. Zaturdag heeft de president van het ministerie eene geloofs-belijdenis afgelegd, welke algemeenen bijval heeft gevonden.

De Koning heeft wel gedaan, in de moeijelijke omstandigheden, waarin Europa, en ook ons land eenigzins verkeert, te zorgen, dat er knappe mannen aan het roer staan, voorzien van talent en geestkracht, om de verantwoordelijkheid op zich te nemen van de maatregelen, die de omstandigheden mogten gebieden.

Eere zij aan de edelmoedige mannen, die zich de moeijelijke taak hebben laten welgevallen, de belangen van het vaderland in deze gewigtige oogenblikken te bewaken. Elk regtschapen Nederlander zal het hun dank weten, dat zij een offer hebben gebragt van hunnen tijd, hunne rust en hun talent op het altaar des vaderlands tot welzijn van allen. Zij hebben regt op ieders medewerking.

De toestand in Duitschland wordt gevaarlijk. De loop die de gebeurtenissen in Pruissen nemen, kan bedenkelijke gevolgen hebben, zoowel voor de overige staten van Duitschland, als voor Rusland. Vooral tegenover dit laatste rijk is de houding van Pruissen en van andere Duitsche staten dreigend. Het zal te bezien staan hoe de Keizer aller Russen de manifestatiën zal opnemen, welke zoo veelvuldig tegen zijn gebied worden gedaan. Hij heeft al aanstonds te vreezen, dat hem Polen zal ontvallen, of ten minste, dat weldra al het mogelijke en onmogelijke zal worden beproefd, om hem die prooi te ontrukken. Dat een kamp van Polen tegen Rusland, in dit oogenblik, gansch Duitschland in beweging brengen, d. i. ten oorlog voeren kan, is duidelijk.

Maar daarenboven is het onmogelijk te berekenen, welke rol de Koning van Pruissen nog zal spelen, en waarheen hem de gebeurtenissen nog zullen leiden. Van een karakter als het zijne, dat weifelend zich laat slingeren, nu achteruit, als hij voorwaarts gaan moest, dan weer te veel vooruit, als hij een rustpunt scheen ontmoet te hebben, en dat alles met eene zekere *cavalière* opgewondenheid, die maar al te dikwerf onberedeneerd is, van zulk een karakter kan men vreemde zaken beleven, en Pruissen even gemakkelijk eene republick zien worden, als Europa in rep en roer zien brengen.

De Koning van Beijeren is geëindigd met te abdiceeren. Het is de wijste stap, dien hij in lange gedaan heeft. Maar welk eene verklaring, gevloeid uit de pen van een Koning, dat hij, ter zake van finantiën, »een ieder open in de oogen kan zien!" En dan daarmede van het politiek tooneel af te stappen; het is onbegrijpelijk! Is dan Zijne dichterlijke Majesteit zoozeer gedaald, dat zij zich heeft te verontschuldigen, van aan de finantiën van den staat niet te hebben te kort gedaan?

Doch werpen wij een sluijer over de handelingen van een vorst, die gelukkig opgehouden heeft te regeren en zal vervangen worden, door zijn zoon, die in het laatste jaar in de gelegenheid is geweest, lessen van wijsheid op te doen.

Wij hebben met eenige bevreemding het programma van de *Amstel-Societeit* gelezen, dat in het *Handelsblad* is openbaar gemaakt.

Van waar die bevreemding? Alleen omdat het een programma wordt genoemd. Want met het stuk, zoo als het daar ligt, kunnen wij ons volkomen vereenigen. Men zou ook zeer moeijelijk te bevredigen moeten zijn, om in het lange manifest iets te ontmoeten, dat afkeuring verdient. Het onderscheidt zich toch minder door hetgeen het zegt, dan door wat het niet zegt.

Die op dit oogenblik van een programma hoort spreken, stelt zich natuurlijk eene uiteenzetting van beginselen voor. Die dat in voormeld stuk verwacht, zal met ons eene teleurstelling erlangen.

Het met schoone gezogde volzinnen aangekleed manifest, heeft niets anders te zeggen, dan dat de Societeit alleen rust en ordo wil door vooruitgang, iets waaraan niemand twijfelt; verder wordt eene niet sterk gekleurde adhaesie aan de nieuwe orde van zaken gewaagd, en eindelijk de behoudende partij uitgenoodigd, om aan de *Amstel-Societeit* deel te nemen.

Ziedaar het programma. Wij zijn uit de lucht gevallen. Vroeger was het vooruitgang en herziening. Ophelderingen omtrent dien vooruitgang en die herziening werden niet gegeven. Nu heet het eene wezenlijk constitutionnele monarchie in vooruitgang. Hoe en van welke natuur wordt niet gezegd.

Het blijkt dus, dat het program benut heeft het beginsel van Taillerand, dat de woorden gegeven zijn om een denkbeeld te verbergen. Als het geschied is met het doel, dat er hier in doorstraalt, om leden te winnen, dan heeft het zich de baan glad gemaakt; want er is niemand in Nederland, de behendigste aristocraat niet uitgezonderd, die zich niet onder zulke ongekleurde banier kan plaatsen.

Wij vernemen dan ook, dat het stuk zelfs in den boezem van de *Societeit* veel tegenkanting heeft ontmoet, en slechts met eene geringe meerderheid is aangenomen.

Zie hier overigens eenige uittreksels uit dat manifest:

»In de gewigtige omstandigheden, waarin het Vaderland geplaatst is, acht de *Amstel-Societeit* het eenen duren pligt, door eene opentlijke verklaring hare bedoelingen en staatkundige beginselen kenbaar te maken. Zij konde een diep stilzwijgen betrachten, hoe zij ook hare beginselen heeft miskend gezien, zoolang eene hoogere overweging, dan die der eigenliefde, haar het spreken niet gebood. Zij konde zich vergenoegen met eene, naar hare overtuiging, weldadige werking uit te oefenen, overlatende aan den tijd haar werk te voltooijen, en aan de uitkomst, haar te regtvaardigen.

»Doordrongen van het besef, dat het groote doel van het vertegenwoordigend regeringstelsel, de vereeniging van staatkundige vrijheid met maatschappelijke orde, van de kracht en bestendigheid der regering met de ontwikkeling van het constitutioneel volksleven, door elke overdrijving wordt benadeeld en tegengewerkt; doordrongen van het besef, dat geene gesteldheid meer gevaarlijk is, dan de onverschilligheid en werkeloosheid van hen, die door hunne kennis en maatschappelijke stelling het hoogste belang hebben bij de openbare welvaart, was het groote oogmerk der oprigting, de vorming eener krachtige middenpartij, welke evenzeer door hare maatschappelijke stelling de gerustheid inboezemde, dat zij niet de omkeering der maatschappij konde verlangen, als zij door hare beginselen de zaak van vooruitgang huldigde. Vandaar, dat de *Amstel-Societeit* nimmer eene binnen enge grenzen afgebakende, of door vaste formulieren omschrevene staatkundige geloofsbelijdenis gehad heeft of heeft willen hebben.

»Het constitutioneel stelsel, in zijne regelmatige en onbekrompene werking, bevat gelijktijdig alle de beginselen van orde en alle de beginselen van hervorming. Het constitutioneel stelsel, in zijne regelmatige en onbekrompene werking, is de ware en eenige waarborg tegen elke overschrijding en tegen elke omverwerping. Daarin is, bij een regtschapen en verlicht bestuur, de meest voldoende en de meest krachtige waarborg tegen de rampen, waarmede de omwentelingen de volken teisteren.

»Het is niet minder verre verwijderd van de bedoeling de gebeurtenissen en handelingen in andere landen als een voorbeeld ter slaafsche navolging te willen aanbevelen. Ook in dit tijdvak acht de *Amstel-Societeit* zulk eene nabootsing gevaarlijk en noodlottig. De hervorming, welke zij beoogd heeft, zij en blijve eene Nederlandsche. Nederland bezit in zich zelve, mits behoorlijk ontwikkeld, toereikende veerkracht om, terwijl het de voorbeelden van andere landen noch verwaarloost noch versmaadt, zijne staatkundige wedergeboorte aan zich zelven alleen verschuldigd te zijn. Geplaatst onder een nationaal stamhuis, welks overleveringen met die van Nederland en de vrijheid zijn zamengeweven, en aan hetwelk Engeland zelf zijne vrijzinnige instellingen te danken heeft, heeft Nederland, Gode zij dank! geenen uitheemschen aandrang van noode, om met verjongde krachten een nieuw en beter tijdvak in te treden.

»Doch spoediger dan het te berekenen was, heeft het beginsel, waarvoor de *Amstel-Societeit* eenen bedaarden strijd voerde, eene onverwachte en beslissende zegepaal behaald. De koning (hem zij daarvoor hulde!) heeft de wenschen van een getrouw volk verhoord, en wat elders door woeste uitbarstingen kwalijk verkregen is, wordt hier te lande door eene vrijwillige inwilliging verleend.

»Is daardoor de taak der *Amstel-Societeit* geëindigd? Neen, maar de strijd is van aard veranderd; het gevaar is verplaatst; de gebiedende noodzakelijkheid van de krachtige ontwikkeling dier middenpartij, waarvan de *Amstel-Societeit* eene kiem in zich bevat, was nooit grooter, was nooit zoo groot.

»De strijd tegen de voorstanders van het behoud is geëindigd, het beginsel van staatkundige hervorming is erkend. Het geldt nu het groote vraagstuk, eene waarlijk vrijzinnige regering te ondersteunen, elke andere dan eene vreedzame ontwikkeling van den openbaren geest te keer te gaan, de voorregten te bestendigen, welke deze gelukkige verandering belooft, zonder de schokken welke eene teugellooze omkeeringzucht zoude kunnen berokkenen. Geen middel is daartoe meer geschikt, dan dat zij, die onlangs, deze oogmerken miskennende, in ons ten onregte de tegenstanders der openbare orde meenden te ontwaren, thans inderdaad in ons hunne bondgenooten erkennen, ten einde eendragtig naar een groot doel te streven: Hervorming zonder wanorde!"

De *Kölln. Zeitung* liet zich dezer dagen uit Rome schrijven, dat de Jezuiten hunne gestichten te Rome hadden verlaten, en wel op raad des H. Vaders, die onderscheidene bijeenkomsten had gehad met pater Roothaan, enz.

Sommige onzer binnenlandsche bladen, en daaronder in de eerste plaats onze *Stads-Courant* hebben zich natuurlijk gehaast, dit nieuwtje onvoorwaardelijk aan hunne lezers op te disschen.

Eene bekendmaking, die den 14 aan de hoeken der straten van Rome werd aangeplakt, bewijst, dat een gerucht deswege aldaar kan zijn uitgestrooid geweest, doch tevens dat het ten eenenmale valsch is en geen het minste geloof verdient.

Pius IX verklaart integendeel in bedoelde bekendmaking, dat hij, vernomen hebbende, dat er een plan bestaat om de paters der Societeit van Jesus te noodzaken, Rome te verlaten, besloten heeft, de uitvoering van dat plan met geweld te keer te gaan. Z. H. heeft met dit doel een krachtig beroep gedaan op de medewerking der burgerwacht.

Thans zijn de grondslagen bekend, waarop de door Z. H. Pius IX verleende constitutie zal gevestigd zijn. Zij zijn de volgende:

»Een collegie van Cardinalen, die den Paus kiezen en een senaat onafscheidelijk van dezen raad.

»Twee wetgevende Kamers; van de eene, Hooge Raad genoemd, benoemt de Paus de leden voor hun leven; de andere bestaat uit afgevaardigden, gekozen door de natie, in de verhouding van 1 vertegenwoordiger op de 30.000 zielen.

De kiezers worden genomen uit sommige klassen van kundige personen en uit verschillende categorien van belastingschuldigen. (Het bezit eener som van 300 scudi of de betaling aan den staat eener jaarlijksche belasting van 12 scudi geeft het kiesregt.)

»Om kiezer te wezen moet men den ouderdom van 25 jaren hebben bereikt;

»Om verkiesbaar te zijn, moet men 30 jaren oud wezen en eene som van 3000 scudi bezitten of 100 scudi jaarlijksche belasting betalen.

»Onafhankelijkheid der regterlijke magt; geene prevotale geregtshoven. Burgerwacht.

»De individueele vrijheid gewaarborgd. Afschaffing der censuur op de drukpers.

»Het initiatief der voorstelling van wets-ontwerpen behoort aan de ministers of aan de afgevaardigden, mits het voorstel worde ondersteund door tien leden.

»Het regt van petitie wordt erkend."

Bij besluit van 25 Maart, heeft de Koning, op het daartoe door hen gedaan verzoek, eervol ontslag verleend aan den minister van staat *H.* baron *van Zuylen van Nijevelt*, den heer *J. C. Rijk*, den luitenant-generaal *List*, den vice-admiraal *Rijk*, den heer mr. *J. B. van Son*, den heer mr. *L. N.* graaf *van Randwijck*, jhr. ridder *van der Heim van Duivendijke* en jhr. mr. *W. L. F. C.* ridder *van Rappard*, als leden van het afgetreden ministerie.

Uit het groot-hertogdom Luxemburg meldt men het volgende:

»De katholijke inwoners van Luxemburg hebben de volgende protestatie in het licht gegeven:

»Zekere partij werpt eene zware beschuldiging op onzen bisschop, als schond hij de wetten van den Staat, en als ware hij de oorzaak van alle rampen des lands. Wij verklaren dit voor een schandelijken laster, en smeeken den Koning Groot-hertog, dat hij zijne magtige bescherming verleene aan onze heilige godsdienst en aan den bisschop in de vrije uitoefening van zijn heilig herders-ambt."

Overigens is de rust in het Groot-hertogdom nog geenszins hersteld.

Men meldt ons uit Warmenhuizen, dd. 21 Maart:

»Heden had alhier eene treffende godsdienstplegtigheid plaats. De nieuwe begraafplaats, welke de ijverige gemeente, zoo wel door milde offers als vrijwilligen arbeid, in den loop dezer winter had aangelegd, werd met behulp eener aanzienlijke priesterschaar, door den zeer eerwaarden heer J. van Gent, landdeken van Noord-Holland, plegtig ingewijd. Talrijk was de zaamgevloeide menigte, en allen waren gesticht door de godsdienstige stemming en orde, die er heerschte. De Katholijken van Warmenhuizen verheugen zich met regt, eene eigene begraafplaats te bezitten, waar zij, volgens de voorschriften hunner H. Godsdienst, de lijken hunner broederen in Christus zullen ter aarde bestellen, om ook nog na hunnen dood en bij hunne graven de hoogste pligt, die van liefde, te kunnen vervullen."

Men verneemt, dat reeds onderscheidene ingezetenen van Maastricht het voornemen hebben opgevat, om, ook bijzonderlijk ter afschaffing van de belasting op het gemaal, te petitioneren. *(Limburger)*

De Javasche dagbladen, heden morgen aangekomen, behelzen geen nieuws van buitengewoon belang.

In de zitting der Tweede Kamer van Donderdag, 23 Maart, heeft de compagnie voor de verzoekschriften, onder andere rapporten, het volgende uitgebragt, bij monde van den heer Nap:

»Eenige bedienaren der godsdienst en eenige ingezetenen van Zeeland wenden zich bij vier verzoekschriften tot U Edel Mogenden, met bezwaren tegen de bepalingen betrekkelijk de bedienaren der Godsdienst en het koninklijk placet, voorkomende in de wets-ontwerpen welke uitmaken het IIde boek van het Wetboek van Strafregt.

»De bisschoppen J. van Hooijdonk, J. A. Paredis, H. den Dubbelden en J. Zwijsen, zijnde de roomsch-katholijke kerkvoogden binnen het Koningrijk, verklaren nu voor het eerst, gedurende het bestaan van het Koningrijk, van hun grondwettig regt tot het indienen van een verzoek aan U Edel Mogenden gebruik te maken, en zulks omdat kerkelijke collegiën van andersgezinden zich over dit onderwerp, hetzij tot ieder uwer in het bijzonder, hetzij tot deze Kamer, bij gelegenheid van een adres rakende het wets-ontwerp over de ondersteuning van behoeftigen, hebben gewend.

»Zij klagen over miskenning en verdenking van de grondbeginselen der roomsch-katholijke kerk zoo in als buiten deze Kamer. Zij verklaren de strenge scheiding van Kerk en Staat te eerbiedigen en, in weerwil van hunne ondergeschiktheid aan eene hoogere buitenlandsche geestelijke magt, geene andere wereldlijke magt over zich en hunne onderhoorigen te erkennen, dan die door de Grondwet van den Staat is gevestigd. Doch ook wederkeerig verlangen adressanten die strenge grondwettige afscheiding voor hunne kerk en daartoe onbelemmerden invloed van het geestelijk gezag van den Paus op alle hunne kerkelijke aangelegenheden, zonder welken onbelemmerden invloed het geloof hunner kerk niet ongeschonden kan blijven.

»Adressanten ontwikkelen voorts de redenen waarom zij belemmering of aanranding van hunne godsdienstige vrijheid vermeenen te zien in onderscheiden bepalingen van het IIde boek van het ontwerp-wetboek van Strafregt.

»Art. 39 van titel I verkort, volgens adressanten, door zijne algemeenheid en onbestemdheid, de grondwettige zelfverdediging der geestelijke magt, en stelt de onschuldigste uitdrukkingen strafbaar, zelfs die, welke geenerlei officieel karakter hebben.

»Het volgende artikel (40 titel I), merken adressanten aan, noodzaakt den bedienaren der godsdienst hunne bediening te blijven uitoefenen, ook wanneer zij zich verpligt mogten achten zulks niet te doen. De beoordeeling daarvan willen adressanten eeniglijk aan de geestelijke magt zien opgedragen.

»Hetzelfde geldt, zeggen adressanten, van art. 9 van titel XVI, houdende verbod der uitoefening van het beroep van bedienaar der Godsdienst, daar ook de beoordeeling, wie voor die uitoefening al dan niet geschikt is, uitsluitend aan de geestelijke magt moet worden overgelaten.

»Art. 2. Van den IVden titel, betrekkelijk de plaats waar openbare godsdienstoefening mag worden gehouden, ontneemt, volgens der adressanten gevoelen, eensdeels een regt aan de Regering, hetwelk zij tot dusverre zonder nadeel heeft uitgeoefend, en geeft haar aan den anderen kant eene willekeurige magt tot het sluiten, of tot het verhinderen van het openen van gebouwen van de openbare godsdienst gewijd.

»In art. 3 van titel VII, betrekkelijk godsdienstige huwelijks-plegtigheden, alvorens van de burgerlijke voltrekking is gebleken, zien adressanten eene schending der grondwettige vrijheid en belemmering der godsdienst, alsmede eenen strijd met het burgerlijk regt, aangezien de wet, volgens art. 83 van het Burgerlijk Wetboek, het huwelijk alleen beschouwt in deszelfs burgerlijke betrekkingen.

»Eindelijk vinden adressanten bovenal bezwaar in art. 33 van den 1sten titel. De *wetgever* treedt, huns erachtens, in de 1ste alinea onverholen *in sacra*, door te verbieden de afkondiging van *alle* acten enz., afkomstig van eene buitenlandsche geestelijkheid, ook die welke van zuiver geestelijken inhoud zijn, en welk verbod alleen ten aanzien der Regering in de 2de alinea iets nader wordt beperkt.

»Adressanten vermeenen in dit alles te zien eene miskenning van het vertrouwen, hetwelk in hen als geestelijken behoort te worden gesteld." — Wij hopen binnen kort in de gelegenheid te zullen worden gesteld, om het adres in zijn geheel mede te deelen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 25 Maart. Op den dag vóór het vertrek van den Turkschen gezant heeft de heer Lamartine hem eene nota overhandigd, die betrekking heeft op de Katholijken van den Libanon en op het regt der Fransche republiek tot bescherming.

— Te Bordeaux hebben ll. Maandag eenige onlusten plaats gehad ten gevolge van de aanmatigingen van den regerings-commissaris Latrade; zijn hotel werd ingenomen en hij zelf was genoodzaakt te vlugten.

— De heer de Chateaubriand zal als candidaat voor het departement Ile et Vilaine optreden.

— De maarschalk Sebastiani heeft zilverwerk ter waarde van 150,000 francs naar de munt gezonden. De heer de Guide zond derwaarts voor eene waarde van 200,000 francs. Zij, die zilverwerk naar de munt zenden, ontvangen terstond de helft der waarde in spetie en de tweede helft in een bon, betaalbaar op 8 dagen na dato.

— De *Presse* doet opmerken, dat de Parijzenaar, die vroeger 500 fr. belastingen betaalde, nu 725 fr. betalen moet, terwijl de inwoner van Lyon, die weleer 500 fr. opbragt, nu 1,225 fr. zal moeten nederleggen. De *Presse* vraagt, of dit de *gelijkheid* is, welke door de Fransche republiek van 1848 tot leus genomen is? En wat een proconsul de magt kan geven tot het plegen van zulk een willekeur?

Geen naauwkeurig waarnemer van den toestand, waarin ons werelddeel sinds de laatste tientallen jaren verkeerd heeft en van de gebeurtenissen, die in vier weken tijds het aanschijn van Europa tot onmiskenbaarheid toe veranderd hebben, die niet zonder aarzelen zal toestemmen, dat de revolutie, waarvan wij getuigen zijn, zoowel eene maatschappelijke als politische is. De ruimte ontbreekt ons op dit oogenblik om dit in het breede uit een te zetten. Wie er echter nog aan mogt twijfelen, verwijzen wij naar de discussie, onder het voorzitterschap van Louis Blanc gevoerd in het paleis van het Luxemburg door de tien vertegenwoordigers der werklieden en de tien vertegenwoordigers der hoofden van werkplaatsen. Om de hooge belangrijkheid der toen besproken onderwerpen, deelen wij die discussiën in hun geheel mede.

GOUVERNEMENTS-COMMISSIE VOOR DE WERKLIEDEN.

Zitting van 20 Maart.

ONTWERP TER ORGANISATIE VAN DEN ARBEID.

Van dezen dag af bestaat de commissie uit tien afgevaardigden van de werklieden en uit tien afgevaardigden van de werkbazen die de verschillende takken der Parijsche nijverheid vertegenwoordigen. Onderscheidene personen, die bekend staan wegens de specialiteit hunner studiën, en zoodanig gekozen zijn dat alle theoriën en alle belangen in deze plegtige discussie konden gehoord worden, zijn mede tot deze bijeenkomst opgeroepen.

De heer *Louis Blanc:* Burgers, wij gaan het moeijelijkste vraagstuk van den nieuwen tijd behandelen. Wij hebben alle onderscheidene meeningen al wat licht kon aanbrengen, opgeroepen, ten einde ons werk van regtvaardigheid aan te vangen met onpartijdigheid.

Het bestaande kwaad is zeer groot; daardoor zal de noodzakelijkheid van het geneesmiddel des te beter gevoeld worden.

De ondernemers zeggen: „Het is er mede gedaan! het is niet alleen een monarchie, het is de maatschappij, welke niet gaat."

Van den anderen kant, worden de werklieden door angstige denkbeelden geschokt: velen willen zich niet langer onderwerpen aan de vroegere voorwaarden van den arbeid.

Wat nu gedaan? Zie hier wat wij voorstellen:

Aan de aannemers, die zich tegenwoordig in noodlottige omstandigheden bevindende, tot ons komen en ons zeggen: „Laat de Staat onze inrigtingen overnemen en zich in onze plaats stellen," zouden wij zeggen: „De Staat stemt er in toe. Gij zult rijkelijk schadeloos worden gesteld. Maar deze schadeloosstelling, waarop gij regt hebt, niet uit de voorhanden zijnde middelen kunnende gevonden worden, wijl zij ontoereikend zijn, zal gevorderd worden van de hulpmiddelen der toekomst. De Staat zal ten uwen behoeve obligatiën teekenen, die interest geven en gehypothekeerd zijn op de waarde schatting der afgestane inrigtingen, en die aflosbaar zijn door annuiteiten of amortisatie.

Wanneer de zaak dan aldus geschikt was met de eigenaars van fabrieken, zou de staat tot de werklieden zeggen: „Gij gaat voortaan in die fabrieken arbeiden als geassocieerde broeders; omtrent de bepaling van uw loon, valt er te kiezen tusschen twee stelsels; *gelijk loon* of *ongelijk loon*; wij voor ons zouden voor de gelijkheid zijn, omdat de gelijkheid een beginsel van orde daarstelt, hetwelk afgunst en haat buitensluit."

Men zou ons kunnen tegenwerpen:

„De gelijkheid doet de verschillende maten van bekwaamheid niet gelden." Doch, onzes erachtens, ofschoon de verschillende maten van bekwaamheid den rang in den arbeid kunnen regelen, zijn zij echter niet geroepen om een verschil van loon vast te stellen. De meerdere kunde verleent even min een regt als de meerderheid van spierkracht; zij stelt slechts een pligt daar. Hij die meer kan, moet meer doen. Ziedaar zijn voorregt.

Men zal ook de tegenwerping kunnen maken:

„De gelijkheid doodt den wedijver." Niets is meer waar in elk stelsel, waarin ieder slechts voor zich zelven omtrent het loon overeenkomt, waar de werklieden slechts nevens elkander staan, slechts uit een zuiver individueel oogpunt handelen en hoegenaamd geen reden hebben, om onderling in te stellen dat wat ik *het punt van eer in den arbeid* zal noemen. Immers wie gevoelt niet dat onder geassocieerde werklieden de traagheid aldra hetzelfde karakter van eerloosheid zou aannemen, dat zich onder krijgslieden aan de lafhartigheid hecht! Men behoeft slechts in elke werkplaats een bord aan een paal te hechten, waarop te lezen staat: *In eene vereeniging van broeders die werken is traagheid een diefstal.*

Wij zullen er ten gunste van de gelijkheid van loon nog deze in ons oog afdoende bedenking bijvoegen; terwijl onder de vereenigde werklieden de bestuurders van het werk niet anders dan bij keuze zullen aangewezen worden, zal de gelijkheid van loon bewerken dat de hebzucht daarop geen aanspraak make, hetgeen zij doen zou in een stelsel van ongelijk loon. Dan zal alleen de meerdere kunde naar een moeijelijker taak streven; alle hebzuchtige eerzucht reeds van te voren op den achtergrond geplaatst zijn, en men zal voorkomen dat de kunde misplaatst worde.

Overigens, hetzij het een of het ander stelsel van loonverdeeling de overhand behoudt, zoodra dit punt geregeld is, doet zich het vraagpunt op van het aanwenden der winsten van den gemeenschappelijken arbeid.

Na aftrek van de som der loonen, van den intrest des kapitaals, van de kosten van onderhoud en van het materiëel, zou de winst aldus verdeeld vorden:

Een vierde tot aflossing van het kapitaal, toebehoorende aan den eigenaar met wien de Staat had onderhandeld.

Een vierde tot oprigting van een hulpfonds voor oude lieden, zieken, gekwetsten enz.

Een vierde om te verdeelen onder de werklieden, bij wijze van winst, gelijk later zal gezegd worden.

En een vierde tot daarstelling van een reserve-fonds, welks bestemming lager zal worden opgegeven.

In dier voege zou de vereeniging in eene werkplaats zijn ingerigt.

Nu zou verder de associatie tot al de werkplaatsen eener zelfde nijverheid moeten uitgestrekt worden, ten einde se solidair voor elkander te stellen.

Daartoe zouden twee bepalingen voldoende zijn.

Vooreerst zou men het bedrag der kosten opmaken; naar gelang van den toestand der industrieele wereld zou men de geoorloofde winst boven het bedrag der kosten vaststellen, om alzoo tot een eenparigen prijs te geraken en alle mededinging tusschen de werkplaatsen eener zelfde nijverheid te voorkomen.

Hierna zou men in alle werkplaatsen van dezelfde nijverheid een loon vaststellen, niet een gelijk, maar een geëvenredigd loon, omdat het leven in alle gedeelten van Frankrijk niet even duur is.

Als de solidariteit van al de werkplaatsen eener zelfde nijverheid aldus geregeld is, dan zou eindelijk de oppermagtige voorwaarde der orde, die voor altoos de haat, den oorlog, de omwentelingen onmogelijk moest maken, kunnen verwezenlijkt worden; dan zou de solidariteit kunnen gevestigd worden tusschen al de verschillend nijverheden, tusschen al de leden der Maatschappij.

Twee voorwaarden zijn daartoe onmisbaar. Het geheel bedrag der winsten op te maken van elke nijverheid, en dat geheel bedrag te verdeelen onder al de werklieden.

Vervolgens van de onderscheidene reserve-fondsen, waarvan wij zoo even gesproken hebben, een fonds van wederkeerig hulpbetoon voor alle nijverheden daar te stellen, in dier voege dat die nijverheid welke zekeren tijd kwijnde, ondersteund werd door eene, welke gebloeid had. Op deze wijze zou er een groot kapitaal worden gevormd dat aan niemand in het bijzonder maar aan allen gezamentlijk zou toebehooren.

De verdeeling van dat kapitaal der Maatschappij zou worden toevertrouwd aan een raad van administratie, die aan het hoofd van al de werkplaatsen zoude staan. In zijn handen zouden de leidsels van alle nijverheden berusten, even als het bestuur van elke bijzondere nijverheid zou worden in handen gesteld van een door den Staat benoemd ingenieur.

De Staat zou door achtervolgende maatregelen tot de verwe-

zenlijking van dit plan geraken, Het geldt hier niet iemand te dwingen. De Staat zou zijn voorbeeld ten toon stellen; nevens hetzelve zouden de bijzondere associatiën en het tegenwoordig huishoudkundig stelsel bestaan. Doch wij schrijven aan het onze zooveel elasticiteit toe, dat wij ons vastelijk overtuigd houden, dat het zich binnen weinig tijds over de geheele maatschappij zal hebben uitgestrekt, door de onwederstaanbare aantrekking van zijne kracht de strijdige stelsels tot zich trekkende. Het zou gelijk zijn aan den steen, dien men in het water werpt en die kringen vormt die uit elkander voortkomen, en al grooter en grooter worden.

Ziedaar een vlugtige schets van het ontwerp dat wij aan de discusssie onderwerpen. (*Vervolg hierna.*)

ENGELAND.

LONDEN, 25 Maart. Naar luid van berigten van Dublin van 22 dezer, zijn de heeren Smith O'Brien, Meagher en Mitchell aldaar op het policie-bureau verschenen en hebben een borgtogt, die gevorderd werd, gesteld. Daarop zijn beide eerstgenoemde heeren nog dienzelfden dag naar Parijs vertrokken om der provisioneele regering het adres van sympathie te overhandigen, dat in de laatste meeting is opgesteld.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 26 Maart. De afgevaardigden der 17 Rijnsteden Aken, Andernach, Barmen, Bonn, Breizig, Koblents, Crefeld, Duren, Dusseldorp, Elberfeld, Reuss, Remagen, Senzig, Trier, Urdingen, Biersen en Wezel, hebben dezer dagen in vereeniging met onzen gemeenteraad besloten een adres aan den koning aan te bieden, waarin zij hoofdzakelijk te kennen geven, dat in weerwil van de beloften wegens de invoering eener nieuwe staatsregeling, er nog altijd wantrouwen heerscht ten opzigte van den aard en den omvang van de beloofde constitutie. Zij wenschen dus dat vóór de bijeenkomst van den vereenigden landdag worde vastgesteld: hervorming van de tegenwoordige stendische staatregeling en vervanging door eene volksvertegenwoordiging, door het volk en uit het volk gekozen, zonder acht te slaan op de tegenwoordige of eene andere verdeeling in standen of klassen, met den laagst mogelijken census voor de verkiesbaarheid en het kiesregt; eene volksvertegenwoordiging met beslissende medewerking in de wetgeving en de staatshuishouding; verantwoordelijke ministers; gelijkheid van alle burgers voor de wet; bescherming der personeele vrijheid, onschendbaarheid van woning; alleen op regterlijk bevel en met opgave van gronden mag op dit regt inbreuk worden gemaakt; vrijheid van godsdienst en gelijke staatsburgerlijke regten, zonder onderscheid van geloofsbelijdenis en geheele afscheiding tusschen Kerk en Staat; vrijheid van onderwijs, vrijheid ven drukpers, zonder concessie of cautie, zonder preventive bepalingen; beoordeeling van alle drukpersdelicten door gezworenen; onbeperkt regt van petitie; vrijheid van vereeniging; openbare en mondelinge regtspleging; eene iury en beoordeeling van alle staatkundige misdrijven door gezworenen; volkswapening, met vrije verkiezing van officieren; afzetbaarheid en verplaatsing der regters alleen mogelijk door een regterlijk vonnis. Eene deputatie van twaalf leden is gekozen, om dit adres aan Z. M. te overhandigen.

ALTONA 24 Maart. In Kiel is gisteren avond eene *provisionele regering* voor Sleeswijk Holstein geproclameerd, ten gevolge van het te Copenhage door de Deensche partij doorgedrongen besluit van *de inlijving van Sleeswijk* in het Deensche rijk.

— De nieuwe wetten op de drukpers voor het koningrijk Denemarken en de hertogdommen Sleeswijk en Holstein laten zoo weinig vrijheid toe en worden door zoo vele strenge straf bepalingen ontluisterd, dat zij nergens eenigen bijval gevonden hebben.

BERLIJN, 25 Maart. De *Allg. Pr. Zeitung* meldt, dat Z. M. aan eene deputatie van Breslau en Liegnitz die den wensch eener constitutionele staatsregeling, gegrond op een verband tusschen de kroon en de bij verkiezingen benoemde vertegenwoordigers van het volk te kennen gaf, geantwoord heeft:

»Aan de nieuwe vertegenwoordiging van mijn volk zullen volgens mijne reeds bekend gemaakte besluiten, voordragten omtrent de volgende punten worden voorgelegd: 1°. Waarborging van persoonlijke vrijheid; 2°. Vrijheid van vereeniging en zamenkomsten; 3°. Algemeene burger-wapening met vrije keuze van officieren; 4°. Verantwoordelijkheid der ministers; 5°. Invoering van eene jury in strafzaken, namelijk in alle politieke en drukpersovertredingen; 6°. Onafhankelijkheid van den regterlijken stand; 7°. Opheffing van het uitzonderings-geregtshof, van het patrimonieel geregtshof en van het domaniaal policie beheer.

»Bovendien zal ik daarna het staande leger den eed op de nieuwe constitutie laten afleggen."

— Een uit Polen aangekomen reiziger berigt volgens de *Breslauer Zeitung*, dat in Kalisch kwartieren besteld zijn voor 600 Russische officieren en dat circa 150,000 man Russische troepen op de Poolsch-Pruissische grenzen staan.

— De Koning laat in zijn kasteel de in den vrijheidskamp van 18 Maart gekwetste burgers verplegen. De Koningin heeft tot dat einde van hare eigene bedden en kleederen afgestaan. Zij bezoekt en troost dagelijks de zieken, die uit hare keukens bediend en door de dames van het kasteel opgepast worden.

— Om zoo veel mogelijk aan een zeer groot aantal werklieden arbeid te verschaffen is er door de overheid besloten om ettelijke aanzienlijke gebouwen op te rigten. Er zal onmiddellijk met het graven van een kanaal van Spandau naar Berlijn en met het aanleggen van een straatweg van Berlijn naar Moabst een aanvang worden gemaakt.

— Eergisteren avond was het hier wederom buitengemeen onrustig, ten gevolge van een hoofdartikel van de *Zeitungs-Halle*, hetwelk de arbeiders ophitste tegen den burgerstand. Eene menigte menschen, wien het om het bewaren der rust te doen is, hebben tegen den avond den redacteur overgehaald, om zijn artikel grootelijks te wijzigen.

MUNCHEN, 20 Maart. Het Munchener regeringsblad heeft bekend gemaakt het patent, waarbij koning Maximiliaan II de regering aanvaardt, en de volgende door hem uitgevaardigde proclamatie:

»Beijeren! het heeft mijnen veelgeliefden vader en koning behaagd de kroon aan mij over te dragen. Diep getroffen gevoel ik het volle gewigt der verpligtingen, die hij mij heeft opgelegd. Ik beklim den troon in eenen tijd, die met zijne gewigtige vorderingen het binnen- en buitenland in hevige beweging brengt. Op Gods almagtige bescherming vertrouw ik en op mijnen opregten wil, om de eischen van dezen tijd te verstaan en te vervullen. Waarheid wil ik in alles, — regt en op de wet gegronde vrijheid op het gebied van kerk zoowel als Staat. Op de trouw der Beijeren reken ik, en op hunne sedert eeuwen aan den dag gelegde liefde jegens hunne vorsten. Beijeren! ondersteunt mij bij het volbrengen van mijn vaste voornemen om u tot den rang te verheffen, waartoe gij als een vrij volk geroepen zijt, tot een ontzeggebiedenden Staat in het eensgezinde Duitsche vaderland.

»Munchen, 20 Maart 1848. MAXIMILIAAN."

— Den 21 heeft de koning den eed op de staatsregeling afgelegd; daarna hebben de troepen en de gewapende burgerwacht den eed van getrouwheid aan den nieuwen koning gezworen.

— Baron v. Thon-Ditmer is belast met de zamenstelling van een geheel nieuw ministerie. Koning Lodewijk heeft reeds deze stad verlaten. De openbare stemming laat nog veel te wenschen over.

ATHENE, 10 Maart. De minister van finantien heeft aan den gezanten der vreemde mogendheden, die de Grieksche leending gewaarborgd hebben, het berigt medegedeeld, dat de vereischte sommen voor den 1 April vervallen interest gereed liggen.

ITALIE.

Volgens berigten uit Milaan moet aldaar een bloedig gevecht met de troepen hebben plaats gehad. Den 19 was het volk meester; de onderkoning heeft de vlugt genomen (volgens andere berigten zou hij gevangen en naar Brescia gevoerd zijn); de Oostenrijksche autoriteiten zouden gekapituleerd hebben, om slechts den vrijen aftogt der troepen te verkrijgen. In alle steden was de driekleurige vlag uitgestoken. Op het berigt van deze gebeurtenissen moet de koning van Sardinie al zijne troepen hebben opgeroepen.

De dagbladen van Turijn bevatten verslagen aangaande den opstand van Milaan, die te uitvoerig, doch tevens in de bijzonderheden te zeer uiteenloopend en verward zijn om daarvan voor als nog een juist denkbeeld te vormen of een naauwkeurig verslag te geven. Zoo veel is zeker, dat er van weerszijde met de grootste verwoedheid gestreden is, en dat de opstandelingen de bovenhand behouden hebben.

BELGIE.

BRUSSEL, 26 Maart. Ons gouvernement, kennis gekregen hebbende, dat een aantal afgedankte werklieden van Parijs zoude vertrekken, onder geleide van eenige gewapende Franschen, ten einde alhier een opstand te veroorzaken, zond onmiddelijk eenige bataillons met artillerie naar Quievrain af, ten einde daar de muitelingen af te wachten. Gisteren middag kwamen deze mannen dan ook te Quievrain aan, (naar men wil 100 en volgens anderen 6 à 700 Belgen in getal.)

De gewapende mannen en zij wier papieren niet in orde bevonden werden, nam men in hechtenis, terwijl aan de anderen veroorloofd werd Belgie in te trekken en hunne woonplaatsen op te zoeken. Men zegt, dat deze lieden, gevolgd door nog 3000 andere, niets minder beoogden dan Belgie stormenderhand in te nemen.

In Belgie heerscht echter de best mogelijke geest en het gouvernement heeft strenge maatregelen verordend.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJE STAND.

Van 20 tot 23 Maart 1848 zijn ingeschreven.

Voltrokken Huwel. 15.	Levenloos aangegeven Zonen. . . . 7.
Geboren . . . . 147.	dito dito Dochters. . . 1.
Overledenen . . . 168.	Elders overl. en alhier ingeschreven 11.

Totaal	Gehuwde Paren . . . . 255.	Sedert primo Januarij 1848.
	Geborenen . . . . 1789.	
	Alhier overledenen. . . . . . . 2529.	
	Elders overl. en alhier ingeschreven 77.	

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 27 Maart.

Koffij stil zonder verandering. Thee meerder vraag tot iets betere prijzen.

Ruwe Suiker in veiling f 1 a f 2 onder taxatie afgegeven, geraffineerd zonder handel, wij noteren Lompen tot f 27 a ½, Melis van f 27½ tot f 30, ordinair tot mooi Secunde soort. Goede Stroop f 28.

De in veiling aangeslagene twee partijen Java-Rijst, te zamen 1600 balen, zijn uit de hand tot f 7, 7⅝ a f 8 na kwaliteit afgedaan.

GRAANMARKT.

Pools. *Tarwe* iets lager afgegeven, andere soorten in een doen 129 ℔ o. b. Pools. f 558, 362; 127 ℔ n. dito f 325; 134 ℔ Mecklenb. f 295; 132, 33 ℔ Rostock. f 295, 300; 126 ℔ Vriess. f 215, 222; 130 ℔ Neustad f 280; 126 ℔ o. roodb. Pools. f 333; 130 ℔ Gelders. f 273.

Gedroogde *Rogge* iets hooger n. Inlandsche prijshoudend; 116 ℔ Petersb. f 150; 120 ℔ Odessa f 162 ent.; 124 ℔ Inl. f 180; 120, 21 ℔ n. Inlandsch f 170, 173; 119 ℔ dito f 168, 170; 124 ℔ Norder f 182; 116 ℔ Arch. f 161, cons.

Garst een doen 112 ℔ Wismar f 160; 112 ℔ Deensche f 156; 108, 109 ℔ Pommer f 148, 57.

Haver zonder handel.

Boekweit f 6 a f 7 lager afgegeven: 120, 122 ℔ Holsteins. f 213, 220.

Koolzaad Kromhorn £vl. 52; Holsteinsch 51½. Op 9 Vaten Olie dadelijk £vl 55; in April ek. 55; Sept. en Oct. 57. *Lijnzaad* williger; Rigasch 108/9 ℔ f 210; Odessa 113 ℔ f 245. *Raapolie* per 6/w f 34½; Vliegend f 33½; primo Mei ek. f 32¼; Sept. f 32¼; Oct. 32¾; Nov. 32¾; Dec. f 32¾, 3. *Lijnolie* per 6/w. 26½; Vliegend 25½. *Hennepolie* per 6/w. f 31. *Raapkoeken* 60, 65. *Lijnkoeken* 8, 10.

LEIDEN, 25 Maart. Boter flaauw van f 44 tot 46 a 47 pr. vierde; Tarwe f 8 a f 8,40, pr. Mud; Rogge f 5,80 tot f 6, pr. idem; Garst van f 3,80 tot f 4, pr. idem; Haver van f 3, tot f 3,50 pr. idem; Duivenboonen van f 5 a 5,50, pr. id; Paardenboonen van f 4,70 tot f 5, pr. id.; Rund- en Ossevleesch flaauwer, maar het Spek en Varkensvleesch wordt nog met graagte verkocht voor van 25 tot 27 a 28 cents per vijf oncen.

MIDDELBURG, 23 Maart. Puike Zeeuwsche Tarwe f 8, gewone soorten f 7,40 a f 7,50; puike Walchersche f 8, en voor de consumptie f 8,25; gewone soorten f 7,50 a f 7,75; Blaauwe f 7,25.

Rogge van f 6 a f 6,25; Gerst puike Winter f 4; mindere f 3,70 a f 3,90; puike Zomer-Gerst f 3,80; mindere soort f 3,50 a f 3,90.

Walch. Witteboonen f 10,50 a f 10,75 gekocht. Dito Paardeboonen f 4,75. Dito Bruineboonen f 9,75 a f 10. Dito Erwten f 8 a f 8,50.

Zeeuwsche Paardeboonen f 4,25 a f 4,50. Dito Groene Erwten f 7 a f 8.

Boekweit f 6,50. Koolzaad f 10,50. Zeeuwsche Gort N°. 3 f 15; N°. 2 f 12; N°. 1 f 10. Groninger Gort f 8 a f 8,50. Koolzaad-koeken f 62 pr. 1040 stuks te koop. Raap-Olie f 36,50. Patent-Olie f 38,50. Lijn-Olie f 33 pr. Vat.

PER OVERLAND-MAIL.

BATAVIA, 30 Januarij. De handel was in het algemeen gedurende deze maand lusteloos, hetgeen trouwens tegen het naderen der Chineesche Nieuw-Jaarsfeesten steeds het geval is. De koopers zijn algemeen huiverig aanzienlijke inkoopen te doen, uit vrees, dat de geweldige geldcrisis in Europa onze markt met alle invoer-artikelen zal overladen. Wat die geldcrisis zelve betreft, is onze handel van groote verliezen bevrijd gebleven; men begroot het geheel bedrag, der met de jongste mail ontvangen berigten, van geprotesteerd papier, door huizen alhier afgegeven op 20,000 Pond Sterling. Er zijn echter uit Engeland dringende orders ingekomen, om alle opvorderbare kapitalen met den meesten spoed te remiteeren. Deze orders hebben eene groote sensatie verwekt; de vorige maand toch was tusschen de 6 a f 700,000 bij gebrek aan nemers ongeplaatst gebleven; men vermoedde derhalve algemeen, dat ook deze maand veel papier ongeplaatst zoude blijven en daar tot op 15 dezer een belangrijke voorraad particulier papier aan de markt was, geeft het gouvernement deze maand geen wissel af. Toen nu na aankomst der jongste mail, de Engelsche huizen de zekerheid hadden bekomen, dat bij het gouvernement geen wisselbrief verkrijgbaar was, namen zij plotseling al het particulier papier van de markt; drie der aanzienlijkste Engelsche huizen hebben gezamentlijk meer dan f 900,000 geremiteerd. Door deze manier zijn verscheiden Hollandsche huizen, die naar gewoonte tegen den 22 der maand zich van wissels wilden voorzien, buiten magte geweest papier te bekomen; en hebben zich eenigen vruchteloos tot bekoming van gouvernements papier tot den directeur-generaal gewend. Het plotseling terug nemen van zoo vele aanzienlijke kapitalen verwekt echter een buitengewone geldschaarschte en berokkent den handel veel nadeel. Hierbij komt, dat verscheiden Engelsche huizen per jongste mail order hebben bekomen verscheiden aanzienlijke consignaties, waarop 80 pc. is geavanceerd, zonder reserve op te ruimen.

INVOER. — In Manufacturen is weinig omgegaan. Veel

kleurig Chits is verkocht *f* 9; Ordinaire Chits, 4/4 br. à *f* 4,50; een partij Long Cloth 40 yards; 5/4 Ordinaire kwaliteit is gedaan voor *f* 9; Cambrics 24 yards à *f* 12,50; 5/4 Madapollams *f* 5; 6/4 *f* 5,75; 7/4 à *f* 8, en 8/4 à *f* 8,75; Ongebleekt 6/4 Katoen licht beschadigd à *f* 5,85 en 5/4 à *f* 5; Servetgoed, stukken van 40 ellen à *f* 52,25; White Diaper 24 yards à *f* 7; Lappets voor *f* 2,70; Hoofddoeken wit en rood à *f* 2,35 per dozijn; Sarongs ordinair à *f* 28 per corge. Molton Dekens à *f* 2 tot *f* 2,25; Rood garen, Holl. fabr. ordinaire kwaliteit No. 24 à *f* 150; No. 28 à *f* 181 per pickol. Alle deze verkoopen waren echter geforceerd. De Factorij verkoopt haar Madapollams 5/4 à *f* 5,15; 6/4 à *f* 6,40 en 7/4 à *f* 8.

De voornaamste aanvoeren gedurende deze maand hebben bestaan in: 325 Collies Drill van Boston, 283 Balen Lijnwaden, 110 Kisten Garen en 2 Kisten Linnen van Glasgow; 311 Collies Lijnwaden en 100 Balen Katoenen Garen van Liverpool. De aanvoer van Manufacturen uit Nederland was onbeduidend.

Metalen zijn sterk gevraagd. Bijzonder Engelsch Bladkoper en Zweedsch IJzer; van laatstgenoemd artikel werden 8334 Staven aangevoerd. Men verwacht algemeen rijzing in dit artikel.

Provisiën waren gevraagd, en vooral Boter. Van dit artikel werd in het midden der maand voor dadelijke behoefte alles van de markt genomen voor *f* 19,50; deze prijs is echter geenszins als marktprijs te bepalen, daar ze door een buitengewone omstandigheden werd betaald. De notering in onze Prijs-Courant is als de wezentlijke marktprijs te beschouwen: thans zijn echter ruim 2000 Vaatjes aangevoerd: hetwelk waarschijnlijk de prijs merkelijk zal drukken. Amerikaansch Meel door sterke aanvoer niet tot de notering te plaatsen. Kaas is bijna in geen gave staat aangevoerd.

Dranken. Hollandsche Kistwijn, ordinaire soort opgeruimd, doch tevens met weinig vraag. Genever sterke aanvoer, doch gevraagd in Entrepôt.

De overige artikelen van Invoer zonder noemenswaardige verandering met uitzondering van papier, waarvan in deze maand belangrijke invoeren hebben plaats gehad, die zonder limite moeten worden gerealiseerd.

INVOER. — *Arak* blijft voortdurend gewild, er leggen nog belangrijke orders op dit artikel onuitgevoerd.

Bindrotting is gedaan voor *f* 7,25 en *f* 7,50.

Koffij zonder voorraad. 8000 picols Padang Koffij werden afgedaan voor Amerika. De ordinaire soorten voor *f* 13,50 en *f* 14 en prima soort voor *f* 18.

In *Suiker* werden belangrijke verkoopen gedaan; en wel No. 10 à *f* 12, No. 15 à *f* 15,50, No. 11 à *f* 12,75, No. 16 (Stoom) *f* 14,75 voor Zweden, No. 20 (Stoom) *f* 16 voor id., No. 12 *f* 13,50 en *f* 14 voor Engeland.

Indigo is bij aankomst der laatste mail geheel van de markt genomen tot de gevraagde prijzen.

Peper zonder vraag.

Rijst voortdurend met veel order. De ordinaire soorten echter moeijelijk te plaatsen.

Tabak, *Sapanhout* en de meeste Chinesche artikelen niet aan de markt.

Wissel op Nederland 10 M. d. 95 pCt. — Dito op Engeland 6 M. n. Z. *f* 13.— per Pond Sterl.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			25 MAART 4½ u. gebl.	26 MAART		4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	40	39⅞	à	40⅛	40
Dito Dito	3	»	46¼	46¼	»	47¼	47¼
Dito Dito op resc.	3	»			»		
Dito Dito	4	»	59⅛	59	»	59⅞	59⅞
O. I. Leening	4	»	57¾		»		
Amortis. Syndic.	3½	»	60	60	»		
Handel-Maatschappij	4½	»			»		
Haarlemmermeer	5	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½	»			»		
Aand. Holl. S. M.	4½	»			»		
BELGIE,	4½	»			»		
Dito	2½	»			»		
Dito bij Rotschild	2½	»			»		
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	»	8¾	8¾	»	8¾	8¾
Dito Dito van 510 £		»	7 13/16	7¾	»	7⅞	7⅞
Dito bij Dito onb. st.	5	»	7½	7⅜	»		
Dito	3	»	22	21¾	»		
Dito Binnenl. à 6 m.	3	»	16 5/16	16	»	16⅜	16⅜
Coupons Ardoins		»	6⅝	6⅝	»	7	
Passive		»			»		
Deferred		»			»		
Fransche Uitgest.		»	2¾	2¾	»		
PORTUGAL, te Londen	3	»		13¼	»		
Dito Dito	4	»	14¼	14¼	»	14½	14¼
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»			»		
RUSL. Ob. H. 1798 en 1816	5	»	86	85½	»	85¾	85½
Dito Dito 1828 en 1829	5	»	85	84½	»		
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	»			»		
Dito bij Hope	4	»	63	62	»		
Dito bij Stieglitz en C°.	5	»		61½	»		
Cert. te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»			»		
Cert. van Dito	6	»			»		
POLEN, Certific.	4	»			»		
Dito Aand. met Loten fl 300		*f*			»		
Dito Dito fl 500		»			»		
AMERIKA, Phil. Bank	6	pCt.			»		
Dito	5	»			»		
Dito Bank-Actiën	4				»		

Oostenrijk, Met. 5 pc. 65, ½, ½; 2½ pc. 33, ½, ⅜; Braz. 5 pc. 68; £ 200, 64, ½, ½; Mexico 5 pc. 12¾, 13; Ven uitg. 6; Gren. 13¼, 14¼; Uitg. 2½.

Koers van het Geld: Beleening 6 pCt., Prolong. 6 pCt. Wissel-Disconto 5 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Hamburg 34; Zigt dito 34½; 2/m. Londen 11.75; Zigt Londen 11.85; 3/m. Lisbon. 40; 3/m. Porto 40; 2/m. Petersb. 1.85.

LONDEN, 24 Maart. Cons. op tijd 83½ a ¾; Holl. 2½ pc. 41 a 42; id. 4 pc. 61 a 62; Portugal 4 pc. 14½ a 15½; Spanje 5 pc. 12½ a 13; id. 3 pc. 22½ a 23; id. Coup. 7 a 9; Passive 3 a 3½.

PARIJS, 25 Maart. Fr. 3 pc. 45; id. 5 pc. 65,50; Spaansch 3 pc. 21; Belg. 5 pc. 64

Gisteren was ter beurze verspreid eene telegraphische depêche, gedagteekend Metz, 23 Maart, (10½ ure des ochtends) en aldus luidende:

De omwenteling is geheel te Berlijn ten einde gebragt. Men deelt van de grenzen den val mede van den Koning, het proclameren der republiek en de inhechtenisneming van den Koning met zijne ministers.

Deze depêche droeg echter alle kenmerken van onjuistheid, daar de Berlijnsche dagbladen van denzelfden datum dezelve tegenspraken.

ELECTRO MAGNETISCHE TELEGRAAF.

'S GRAVENHAGE 27 Maart. (3 uur 59 min.)

De heer Van Doorn is eervol ontslagen als Vice-President van Raad van State.

ADVERTENTIEN.

Heden overleed aan verval van krachten, in den ouderdom van ruim 78 jaren, mijn geliefde Echtgenoot MATTHIAS CORNELIS VAN SON.

ROTTERDAM, den 15 Maart 1848. — DE WED. M. C. VAN SON, (geb.) GUEDING.

Tot mijne groote droefheid overleed, gister avond omstreeks negen ure, voorzien van de laatste troostmiddelen der Stervenden, mijne teeder geliefde Echtgenoote ANNA MARGARETHA SMOLDERS, in den ouderdom van ruim 37 jaren, na de verlossing van een welgeschapen Zoon.

GEERTRUIDENBERG, den 25 Maart 1848. — L. P. KOENE.

Eenige Kennisgeving.

Voor de vele bewijzen van deelneming, ondervonden bij het overlijden van onzen dierbaren Vader den Heer FRANS ANTON GERHARD BIEDERLACK, betuigen wij hiermede den hartelijksten dank.

ROTTERDAM en AMSTERDAM, 25 Maart 1848.
J. H. BIEDERLACK.
B. BAHLMANN.
M. A. E. BAHLMANN, Geb. BIEDERLACK.

Een Gehuwd PERSOON, zonder kinderen, van middelbare jaren, van de R. K. Godsdienst, zag zich gaarne geplaatst in eene **ADMINISTRATIEVE BETREKKING** of als **OPZIGTER** over Gebouwen of rente gevende Goederen. Hij is in staat de beste getuigenis te kunnen bijbrengen en des vereischt wordende, borg te stellen. Overigens zal er meer op eene vaste betrekking dan op hoog salaris gezien worden. Adres *franco* onder Lett. B. W. bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Uitgever van dit Dagblad.

WORDT AANGEBODEN: Een Welbeklante SLIJTERS-AFFAIRE om dadelijk te aanvaarden, met het Huis er bij te huur. Adres met franko brieven onder de letter E bij de Erven BRAAM, Boekhandelaren in de Leeuwenstraat te Rotterdam.

Eene **JUFVROUW** van middelbare jaren van de R. K. Godsdienst, sedert vijf jaren met de meeste voldoening in eene betrekking als **HUISHOUDSTER** gewees zijnde, wenschte wederom als zoodanig geplaatst te worden. Zij kan de beste getuigenis produceren. Adres franko bij den Uitgever van DE TIJD.

Er wordt gevraagd tegen Mei aanstaande, een ONGEHUWD PERSOON van de R. K. Godsdienst, van omtrent 30 jaren, welke genegen is en roeping heeft om als **KOSTER** in eene R. K. Kerk en tevens als **HUISKNECHT** bij den Pastoor dier Kerk werkzaam te zijn. Belanghebbenden adresseren zich met *franco* brieven, onder Lett. W. aan J. R. VAN ROSSUM, Boekhandelaar te Utrecht.

Heden wordt door GEBROEDERS VERHOEVEN, Boekhandelaren te 's Bosch, aan HH. Inteekenaren verzonden:

DIRECTORIUM ASCETICUM

sive norma dirigendi animas ad perfectionem Christianam, per vias gratiae ordinarias, in *quatuor* tractatus divisa, *auctore*

P. JOANN. BAPT. SCARAMELLO S. J.,

tractatus primus de mediis, sive subsidiis Christianae perfectionis. Deel gr. in 12° van 496 pagina's.

De prijs van het geheele werk is volgens bestaande prospectus bepaald op f 5.25 en zal bestaan uit Vier *deelen benevens de* THEOLOGIA MYSTICA ST. BONAVENTURAE, *die als bijvoegsel onmiddellijk na het laatste deel, hetwelk in* November a. s. *verschijnt, zal worden uitgegeven, waarna de prijs merkelijk zal verhoogd worden.*

Nog ziet het licht

DICTIONNAIRE HISTORIQUE par F. X. DE FELLER. Édition revue et continuée jusqu'en 1848 sous la direction de M. CH. WEISS et l'abbé BUSSON. 8 vol. gr. in-8° à deux colonnes. Prix de chaque volume (dont le premier est en vente) . . . . *f* [illegible]

DE IMMACULATO B. V. MARIAE CONCEPTU. Dissertatio theologica J. PERRONE S. J. 407 pages gr. 12° *f* 1.[illegible]

VIE ET PORTRAIT DE PIE IX, par F. CLAVÉ, beaux portraits et la musique du Vissillo (Hymne au Pape). Vol. in 8°. de 555 pages . . . . *f* 3.[illegible]

VIE DE S. S. LE PAPE PIE IX, suivie de Pièces justificatives. par M. L. BENOIST, 108 pages, 12°. Avec portrait . . . . *f* 0.[illegible]

LE MODÈLE DU PRÊTRE, Eloge funèbre de Graziosi par le R. P. D. JOACH. VENTURA, traduit par Cl[illegible] 12° . . . . *f* 0.[illegible]

ÉLOGE FUNÈBRE DE D. O'CONNELL. prononcé à N. D. de Paris le 10 Fevrier 1848 par le Rév. Pè[illegible] LACORDAIRE. 8°. . . . . *f* 0.[illegible]

SOUFFRANCES DE N. S. J. C. par le P. THOMAS de Jésus, traduit par le P. ALLEAUME. 2 vol. gr. in 12 Belle édition de 1847 . . . . *f* 1.[illegible]

DISCOURS DE MONTALEMBERT. Affaires de Suisse. *f* 0.[illegible]

NOTRE DAME DE CONSOLATION par DEVOILLE. 2 volumes in 12°. de 400 pages chacun . . . *f* 2.[illegible]

CATECHISME DU CONCILE DE TRENTE. Traduction nouvelle avec des notes par Mgr. BONY. 2 vol. in-8°. *f* 3.[illegible]

OFFICIUM HEBDOMADAE SANCTAE. Secundum Missale et Breviarium Romanum S. Pii V, P. M. jussu editum, Clementis VIII et Urbani VIII auct. recognitum. In 18°. *Impression en rouge et noir* . . . *f* 3.[illegible]

DIENST VAN DE GOEDE WEEK EN VAN DE PAASCH-WEEK. In zwart bezaan . . . . . . *f* 0.[illegible]

Eerstdaags zal aan H. H. Inteekenaren op de Bibliothèque Hist. Phil. et Litt. worden afgezonden:

CAS DE CONSCIENCE

à propos des libertés exercées ou réclamées par les Catholiques, par Mgr. PARISIS, evèque de Langres. — Zijnde deze de eerste aflevering voor de vijfde serie (18[illegible]) waarvan de prijs bepaald is op . . . . . *f* 7.[illegible]

Heden ziet het licht bij den Drukker en Uitgever van DE TIJD; *N. H. Courant.*

Eerste Aflevering van een Werk getiteld:

STATEN,

TER BEPALING

DER

VERHOUDING TUSSCHEN HET GETAL

PROTESTANTSCHE EN KATHOLIJKE

AMBTENAREN.

IN HET

KONINGRIJK DER NEDERLANDEN.

ten jare 1847.

Dit werk wordt niet in commissie verzonden, maar tegen *franco* aanvrage bij bovengenoemde te bekomen. Prijs 50 Cents.

In den Boekhandel van C. L. VAN LANGENHUYSEN zijn onder anderen de volgende werken verkrijgbaar.

GODVRUCHTIGE OEFENINGEN op alle dagen in den H. Vaste, genomen uit Haubers volständiges Christ. Kath. Gebethbuch, door H. J. SONJEE. *f* 0.[illegible]

Hetzelve in linnen gebonden . . . . *f* 0.6[illegible]

BEKNOPT VERHAAL van het lijden des Zaligmakers, volgens de vier Evangelisten met zes Overdenkingen, door P. L. v. K., R. K. Pr. . *f* 0.[illegible]

HET LIJDEN in Overweging gebragt naar de vier Evangelisten, door den Eerw. Heer MARCHETTI. *f* 0.5[illegible]

MEDITATIEN over het Lijden en de Mysterien van O. H. J. C., uit het Fransch, door DONKERS, R. C. Pr., 4 deelen. . . . . *f* 3.00

OFFERMAN. **HET LIJDEN** van **J. C.**, in korte beschouwingen voor iederen dag van den Vasten. *f* 0.60

DE ZIEL op den **CALVARIEBERG**, het lijden van J. C. overwegende. Hollandsche uitgaaf. *f* 0.65

DE HEILIGE WEGEN DES KRUIS, naar het Fransch door den Eerw. Heer BORDON, R. K. Pr. *f* 0.60

LIVRE DE PRIERE et de Méditations du Prince de Hohenlohe ou pieux exercices pour chaque jour de l'année, 2 vol. in 12°. . . . . . . *f* 1.10

VIA CRUCIS ou le chemin de la croix, par Mr. l'Abbé Certes, edition illustrée. . . . . . . *f* 1.25

ALLEAUME. **SOUFFRANCES** de N. S. Jesus Christ. 2 vol. . . . . *f* 1.50

MARCHETTI. **LA PASSION** méditée d'après les quatre Evangelistes. . . . . *f* 0.80

LE CHEMIN DU CALVAIRE ou douze Méthodes différentes de faire le chemin de la croix. *f* 0.60

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.